

ĐỀ THI HỌC KÌ 2 – ĐỀ 1**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 10****BỘ SÁCH: CHÂN TRỜI SÁNG TẠO****Thời gian làm bài: 90 phút****Đáp án đề 1****Phần I. ĐỌC HIỂU**

Câu 1(0.5đ)	Câu 2 (0.5đ)	Câu 3(0.5đ)	Câu 4(0.5đ)	Câu 5(0.5đ)	Câu 6 (0.5đ)	Câu 7 (0.5đ)	Câu 8(0.5đ)
C	D	C	C	B	D	D	D

Câu 1: Chọn đáp án thể hiện đầy đủ nhất cốt truyện của tác phẩm *Gió lạnh đầu mùa?*

A. Sơn tỉnh dậy, lấy áo mặc, ra chợ chơi gặp lũ trẻ con nhà nghèo, thương bạn, cho bạn áo. Đến khi về đến nhà, Sơn sợ mẹ mắng.

B. Sơn nhận thấy sự thay đổi của thời tiết và những sinh hoạt gia đình. Bằng lòng thương cảm đầy trắc ẩn, Sơn cho bạn cái áo cũ. Về nhà, Sơn sợ mẹ mắng.

C. Sơn nhận ra sự thay đổi của thời tiết và những sinh hoạt gia đình. Gặp lũ bạn con nhà nghèo không có áo mặc, Sơn động lòng trắc ẩn mang áo cho bạn. Về đến nhà, Sơn lo sợ mẹ mắng nhưng hai bà mẹ đã rất chia sẻ và thông cảm cho nhau. Mẹ âu yếm trước hành động của hai chị em Sơn.

D. Sơn cho bạn áo, về nhà sợ mẹ mắng.

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản

Lời giải chi tiết:

Cốt truyện của Gió lạnh đầu mùa: Sơn nhận ra sự thay đổi của thời tiết và những sinh hoạt gia đình. Gặp lũ bạn con nhà nghèo không có áo mặc, Sơn động lòng trắc ẩn mang áo cho bạn. Về đến nhà, Sơn lo sợ mẹ mắng nhưng hai bà mẹ đã rất chia sẻ và thông cảm cho nhau. Mẹ âu yếm trước hành động của hai chị em Sơn.

→ Đáp án C

Câu 2: Tình huống của câu chuyện là gì?

- A. Sơn nhận thấy sự thay đổi của thời tiết.
- B. Sơn và mọi người trong nhà nhớ đến em Duyên.
- C. Chị em Sơn ra xóm chợ chơi với mấy đứa trẻ con nhà nghèo
- D. Cho áo và trả áo

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản và suy ra tình huống truyện (tình huống chứa đựng những mâu thuẫn)

Lời giải chi tiết:

Tình huống truyện: Nói về việc cho áo của chị em Sơn và trả áo

→ Đáp án D

Câu 3: Tìm những tính từ có trong câu văn *Vừa mới ngày hôm qua giòi hãycòn nắng ảm và hanh, cái nắng về cuối tháng Mười làm nứt nẻ đất ruộng và làm giòn khô những chiếc lá rơi*

- A. Giời, nắng
- B. Đồng ruộng, những chiếc lá
- C. Ắm và hanh, nứt nẻ, giòn khô
- D. Ắm và hanh, nứt nẻ, giòn khô, rơi.

Phương pháp giải:

Đọc kĩ câu văn và chỉ ra tính từ

Lời giải chi tiết:

Các tính từ trong câu văn: Ắm và hanh, nứt nẻ, giòn khô

→ Đáp án C

Câu 4: Câu văn ... *đất khô trắng, luôn luôn cơn gió vi vu làm bốc lên những màn bụi nhỏ, thổi lẩn những cái lá khô lạo xạo. Trời không u ám toàn một màu trắng đục. Những cây lan trong chậu, lá rung động và hình như lại vì rét cho thấy thời tiết mùa đông như thế nào?*

- A. Lạnh và ẩm ướt
- B. Nóng và khô
- C. Rét, hanh khô
- D. Nồm và khô

Phương pháp giải:

Đọc kỹ câu văn, chú ý những chi tiết miêu tả mùa đông

Lời giải chi tiết:

Câu văn cho thấy thời tiết mùa đông rất rét, hanh khô

→ Đáp án C

Câu 5: Từ *sắt lại* có nghĩa là gì?

- A. Màu nâu đồng như sắt
- B. Trở nên có vẻ cứng rắn và tựa như đánh lại
- C. Khô lại
- D. Cứng hơn

Phương pháp giải:

Dựa vào từ điển và văn bản

Lời giải chi tiết:

Sắt lại: Trở nên có vẻ cứng rắn và tựa như đánh lại

→ Đáp án B

Câu 6: Truyện kể theo ngôi kể nào và đặt điểm nhìn vào nhân vật nào?

- A. Ngôi thứ nhất, nhân vật Sơn
- B. Ngôi thứ nhất, nhân vật vú già

C. Ngôi thứ ba, nhân vật Hiên

D. Ngôi thứ ba, nhân vật Sơn

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản, nêu kết luận về ngôi kể và điểm nhìn

Lời giải chi tiết:

Truyện kể theo ngôi thứ ba (người kể chuyện giấu mình) và qua điểm nhìn của nhân vật Sơn

→ Đáp án D

Câu 7: Tại sao Sơn lại mang cho Hiên áo?

A. Vì thương Hiên

B. Vì Sơn muốn làm được việc tốt

C. Vì Sơn muốn được mẹ khen

D. Sơn thấy động lòng thương đến em Duyên ngày trước vẫn chơi cùng Hiên, đùa nghịch ở vườn nhà

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản và giải thích lý do

Lời giải chi tiết:

Sơn mang cho Hiên áo vì Sơn thấy động lòng thương đến em Duyên ngày trước vẫn chơi cùng Hiên, đùa nghịch ở vườn nhà

→ Đáp án D

Câu 8: Biện pháp nghệ thuật nổi bật nào được sử dụng trong truyện ngắn *Gió lạnh đầu mùa*?

- A. Sự kết hợp miêu tả và biểu cảm tinh tế
- B. Thủ pháp đối lập
- C. Nghệ thuật miêu tả tâm lý đặc sắc
- D. Tất cả các đáp án trên

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản, dựa vào kiến thức về biện pháp nghệ thuật để đưa ra câu trả lời

Lời giải chi tiết:

Biện pháp nghệ thuật nổi bật:

- + Sự kết hợp miêu tả và biểu cảm tinh tế
- + Thủ pháp đối lập
- + Nghệ thuật miêu tả tâm lý đặc sắc

→ Đây cũng chính là phong cách sáng tác đặc trưng của Thạch Lam

→ Đáp án D

Câu 9 (1.0đ): Không gian nghệ thuật trong truyện được xây dựng như thế nào?

Phương pháp

Đọc kỹ văn bản và chú ý không gian nghệ thuật trong truyện

Lời giải chi tiết

Gió lạnh đầu mùa là một truyện ngắn xây dựng được không gian rất riêng.

Câu chuyện có một mã nền riêng (Mã nền là một thể giới được tạo nên từ một cặp đối lập cơ bản) đó là “lạnh- ấm”. Chính cặp đối lập này đã thiết lập toàn bộ mô hình cấu trúc không gian của truyện. Ở đó có sự “lạnh- ấm” của thời tiết, có sự đối lập rõ rệt giữa thời tiết của ngày hôm qua với ngày hôm nay.

Đó cũng là sự đối lập hoàn cảnh giàu – nghèo giữa chị em Sơn với những đứa trẻ nghèo xóm chợ.

Sự đối lập lớn nhất trong truyện chính là giữa cái “lạnh” của thời tiết với cái “ấm” của lòng người – sự đối lập giữa trong và ngoài.

Cũng trên cái nền “lạnh -ấm” ấy còn một cặp đối lập nữa đó là “già –trẻ”. Thế hệ trẻ là Sơn, Lan, Hiên, những đứa trẻ nghèo xóm chợ đã gạt bỏ sự khác biệt về hoàn cảnh để đến gần nhau hơn, xích lại gần nhau trong tình người ấm áp. Còn người lớn thì lại khác, mẹ Hiên vẫn luôn ý thức được thân phận và hoàn cảnh của mình nên đã tự trọng đem trả lại áo cho mẹ Sơn. Người lớn không dễ gì xóa nhòa được khoảng cách “giàu- nghèo”, không dễ gì quên được thân phận của mình.

Câu 10 (1.0đ): Em học được gì từ hành động cho áo của Sơn?

Phương pháp

Chú ý hành động cho áo của nhân vật Sơn

Rút ra bài học cho bản thân

Lời giải chi tiết

Gợi ý:

- Biết rung cảm trước những hoàn cảnh khó khăn xung quanh mình
- Biết giúp đỡ, sẻ chia với những người có hoàn cảnh khó khăn
- Không kiêu kì, khinh bạc khi mình có điều kiện vật chất hơn người khác...

II. VIẾT (4đ)

Lựa chọn một trong hai đề sau:

Đề 1: Suy nghĩ của anh/ chị về vai trò của lòng nhân ái trong cuộc sống hiện nay.

Đề 2: Viết văn bản nghị luận phân tích, đánh giá chủ đề về lòng nhân ái giống như “Gió lạnh đầu mùa” (Thạch Lam)

Phương pháp giải:

Sử dụng những kiến thức đã học và kinh nghiệm của bản thân để hoàn thành yêu cầu

Lời giải chi tiết:

Đề 1: Vai trò của lòng nhân ái

1. Yêu cầu chung: HS kết hợp được kiến thức và kỹ năng để viết bài văn nghị luận xã hội. Bài viết phải có bố cục 3 phần (mở bài, thân bài, kết bài) đầy đủ rõ ràng; đúng kiểu bài nghị luận; diễn đạt trôi chảy, đảm bảo tính liên kết; không mắc lỗi chính tả, từ ngữ, ngữ pháp.

2. Yêu cầu cụ thể:

a. Mở bài: Dẫn dắt và giới thiệu vấn đề cần nghị luận: Vai trò của lòng nhân ái

b. Thân bài

- Giải thích: Lòng nhân ái là tình yêu thương giữa con người với con người, là sự đồng cảm, sẻ chia, thấu hiểu và giúp đỡ người khác khi người ấy gặp khó khăn, hoạn nạn. Lòng nhân ái hiểu rộng ra còn có nghĩa là tinh thần đoàn kết.

- Vai trò của lòng nhân ái: Lòng nhân ái có vai trò gì trong cuộc sống?

+ Giúp con người dễ dàng vượt qua mọi khó khăn trở ngại

+ Giúp con người không cô đơn, sát lại gần nhau hơn

+ Thể hiện lối sống tử tế, nhân văn của mỗi con người

+ Có sức mạnh cảm hóa con người, giúp mọi người tin yêu lẫn nhau

- Mở rộng vấn đề:

+ Phê phán những trường hợp thờ ơ vô cảm trước những nỗi đau khổ của con người

+ Phê phán những trường hợp lợi dụng lòng nhân ái hoặc lợi dụng hoàn cảnh khổ đau của người khác để trục lợi bản thân

- Liên hệ bản thân

+ Có những hành động thiết thực thể hiện lòng nhân ái: biết giúp đỡ mọi người xung quanh, biết yêu thương chia sẻ với những hoàn cảnh khó khăn

c. Kết bài: Khái quát lại vấn đề nghị luận và liên hệ.

Đề 2:

Một số tác phẩm viết về lòng nhân ái như: Đồi thừa (Nam Cao), Chiếc lá cuối cùng (O. Henry), Hai đứa trẻ (Thạch Lam)

a. Mở bài:

- Giới thiệu chủ đề lòng nhân ái và tác giả của tác phẩm cần phân tích
- Nêu nội dung khái quát cần phân tích và đánh giá: những đặc sắc về hình thức nghệ thuật của truyện và những đánh giá về nội dung, chủ đề của tác phẩm

b. Thân bài:

- Xác định đề tài, chủ đề của truyện: đề tài tình yêu thương, chủ đề lòng nhân ái
- Phân tích, đánh giá chủ đề của truyện được thể hiện trong những sự kiện và tình tiết nào đáng chú ý?
- Đánh giá những đặc sắc về hình thức nghệ thuật của truyện

c. Kết bài:

- Khẳng định những giá trị của chủ đề lòng nhân ái và đặc sắc của tác phẩm
- Bài học nhận thức và hành động để trở thành một người tử tế

Loigiaihay.com